

**UCHWAŁA NR XX.176.2021
RADY GMINY PARCHOWO**

z dnia 30 marca 2021 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Parchowo na lata 2021 - 2025.

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. nr 713 z późniejszymi zmianami) w związku z art.17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późniejszymi zmianami) Rada Gminy Parchowo uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Parchowo na lata 2021-2025, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Parchowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Waldemar Jakubek

Uzasadnienie:

Strategia rozwiązywania problemów społecznych stanowi lokalny element polityki społecznej państwa. Jest dokumentem, który określa oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązywania problemów społecznych.

Obowiązek tworzenia gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z art. 17 ust.1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, na mocy którego, do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej. Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych.

Sporządziła:
K. Wirkus

Załącznik do Uchwały Nr XX.176.2021
Rady Gminy Parchowo z dnia 30 marca 2021 r.

**GMINNA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH W GMINIE
PARCHOWO NA LATA 2021-2025**

Spis treści

WSTĘP	3
1. METODA PRACY NAD STRATEGIĄ.....	5
1.1 Podstawa opracowania i metodyka pracy nad strategią	5
2. DOKUMENTY STRATEGICZNE ISTOTNE DLA ROZWOJU GMINY PARCHOWO.....	5
3. CHARAKTERYSTYKA GMINY PARCHOWO	7
3.1. Położenie geograficzne	7
3.2. Obszar i charakterystyka elementów dziedzictwa kulturowego	9
3.3. Turystyka	9
3.4. Demografia	10
3.5. Rolnictwo	11
3.6. Gospodarka	12
3.7. Edukacja	13
3.8. Infrastruktura społeczna	14
4. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW GMINY PARCHOWO - CHARAKTERYSTYKA WYSTĘPUJĄCYCH PROBLEMÓW	15
4.1. Skala i rodzaj problemów społecznych	15
4.1.1. Ubóstwo	15
4.1.2. Niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba	16
4.1.3. Bezrobocie	17
4.1.4. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego.....	18
4.1.5. Przemoc w rodzinie	19
4.1.6. Alkoholizm	20
5. DIAGNOZA – OCENA I OCZEKIWANIA MIESZKAŃCÓW – BADANIA ANKIETOWE	22
6. ANALIZA SWOT	23
7. MISJA I CELE STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE PARCHOWO	25
7.1. Misja polityki społecznej w Gminie Parchowo	25
7.2. Cele strategii polityki społecznej w Gminie Parchowo	26
7.2.1. Cel I : Wsparcie osób i rodzin znajdujących się w stanie ubóstwa oraz realizacja przedsięwzięć zmierających do redukcji tego zjawiska.	26
7.2.2. Cel 2: Działania zmierzające do integracji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych	27
7.2.3. Cel 3: Wsparcie rodzin dotkniętych problemem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	28
7.2.4. Działania gminy zmierzające do przeciwdziałania przemocy w rodzinie	29
7.2.5. Działania gminy zmierzające do rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami.....	31
ZAKOŃCZENIE	32

WSTĘP

Strategia rozwiązywania problemów społecznych stanowi lokalny element polityki społecznej państwa. Jest dokumentem, który określa oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązywania problemów społecznych.

Obowiązek tworzenia gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z art. 17 ust.1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, na mocy którego, do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Po okresie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Parchowo na lata 2015-2020, nadszedł czas na wytyczenie nowych kierunków i zadań służących niwelowaniu niepożądanych zjawisk społecznych oraz wzmocnieniu mechanizmów dokonywania pozytywnych zmian.

Pomoc społeczna działa w sytuacjach, w których zostały zagrożone podstawowe warunki egzystencji osoby lub rodziny, bądź też jakość ich życia obniżyła się poniżej społecznie akceptowanego minimum. Celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, których te osoby i rodziny nie są w stanie zaspokoić wykorzystując własne możliwości, uprawnienia i zasoby. Realizacja zadań wynikających z potrzeb ma umożliwić osobom i rodzinom bytowanie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Takie zjawiska jak: ubóstwo rodzin i osób zwłaszcza starszych, bezrobocie, problemy egzystencji osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych, niedostatek materialny rodzin szczególnie wielodzietnych, problemy opiekuńczo- wychowawcze, uzależnienia i przemoc w rodzinie to trudne problemy społeczne, które stoją do rozwiązania przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym. Od skuteczności ich rozwiązywania zależy funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaką stanowi gmina.

Strategia pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Dokument określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować ich skutki.

Strategia wskazuje na kluczowe trudności społeczne, z jakimi borykają się mieszkańcy Gminy Parchowo oraz ich potrzeby. Jest dokumentem, który wyznacza kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych. Coraz częściej uznaje się rolę ekonomii społecznej jako elementu spójnej polityki pomocowej.

Celem strategii są działania długofalowe polegające na inwestycji w kapitał ludzki, edukację, poprawę sytuacji materialnej rodzin, działania na rzecz poprawy rynku zatrudnienia i poprawy przedsiębiorczości. Strategia ma pobudzać do aktywności organizacje, instytucje działające w obszarze pomocy społecznej oraz rozwoju gospodarczego i społecznego gminy.

Poprzez analizę problemów społecznych, zawarte w strategii cele, kierunki działania oraz propozycje projektów zawarte w dokumencie mają dotrzeć do najbardziej potrzebujących.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, wsparcia specjalistycznego realizowanego w formie indywidualnej jak i grupowej, rozwoju świadczeń rzeczowych oraz współpracę z różnymi instytucjami i

organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu. Tym samym przyjęcie Strategii, jej wdrożenie oraz monitoring i nadzór nad realizacją, a następnie ewaluacja pozwolą na rozwiązanie czy chociaż częściowe ograniczenie uciążliwości problemów społecznych, które są obecne w życiu mieszkańców Gminy Parchowo.

Opracowując lokalną strategię uwzględniono dokumenty programowe unijne, krajowe, wojewódzkie i lokalne, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz środowisk lokalnych i społeczności lokalnej.

Przyjmując Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Parchowo na lata 2021-2025 władze Gminy Parchowo podejmują obietnicę aktywnej działalności sprzyjającej wspieraniu mieszkańców gminy w przezwyciężaniu problemów społecznych oraz ciągłej aktywności na rzecz uczynienia obszaru gminy miejscem przyjaznym i atrakcyjnym dla wszystkich mieszkańców oraz osób chcących związać swoje życie osobiste i zawodowe z Gminą Parchowo.

Strategia jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznego mieszkańców gminy. Wyznacza kierunki i ramy dla planowanych zmian. W miarę zmieniającej się sytuacji społecznej strategia może być uzupełniana o nowe działania i cele. W trakcie realizacji będzie ona poddawana stałej kontroli, czy przyjęte cele i zadania są nadal aktualne oraz czy nie zmieniły swojej hierarchii.

1. METODA PRACY NAD STRATEGIĄ

1.1 Podstawa opracowania i metodyka pracy nad strategią

Obowiązek opracowania strategii wynika wprost z ustawy z dnia 12 marca 2014 r. o pomocy społecznej, z art. 17, ust. 1 pkt. 1 gdzie działanie to zostało sklasyfikowane jako zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym.

Diagnoza problemów społecznych w Gminie Parchowo opracowana została na podstawie zgromadzonej bazy danych z ostatnich lat tj. 2017-2020. Dane zawarte w diagnozie pochodzą z następujących instytucji:

- Urzędu Gminy w Parchowie,
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Parchowie,
- Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Parchowie,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Parchowie,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Bytowie,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie,
- Zespołu Interdyscyplinarnego w Parchowie,
- Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Bytowie,
- Komendy Powiatowej Policji w Bytowie,
- danych makroekonomicznych Głównego Urzędu Statystycznego,
- analizy wyników badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Gminy Parchowo
- statystyk gminnych.

2. DOKUMENTY STRATEGICZNE ISTOTNE DLA ROZWOJU GMINY PARCHOWO

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2025 jest dokumentem wieloletnim, który uwzględnia zapisy dokumentów na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim. Została opracowana w oparciu o inne dokumenty strategiczne tj.:

- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia (Narodowa Strategia Spójności)
- Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK)
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020
- Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego
- Strategia Rozwoju Powiatu Bytowskiego
- Strategia Przewidywania i Zarządzania Zmianą Gospodarczą w Powiecie Bytowskim do 2025 r.
- Strategia Rozwoju gminy Parchowo
- Lokalna diagnoza zapotrzebowania na usługi społeczne dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami i chorobami przewlekłymi oraz ich opiekunów z obszaru gmin miejsko-wiejskich: Bytów i Miastko oraz gmin wiejskich: Borzytuchom, Kołczygłowy, Lipnica, Parchowo, Studzienice, Trzebielino, Tuchomie z Powiatu Bytowskiego
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej 2020,
- Krajowy program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020
- Krajowy program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 – Nowy Wymiar Integracji,
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego. Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020

Poza wskazanym dokumentami Strategia zgodna jest z założeniami polityki państwa, a także ustaw kompetencyjnych nakładających na administrację rządową oraz samorządową określone obowiązki.

Działania określone w strategii opierają się na postanowieniach takich krajowych aktów prawnych jak:

- 1) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 poz. 713 z późn.zm.);
- 2) ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 poz. 111 z późn. zm);
- 3) ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm);
- 4) ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2019 poz. 473);
- 5) ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t.j. Dz. U. 2020r. poz. 1297);
- 6) ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176);
- 7) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.)
- 8) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685);
- 9) ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 z późn. zm);
- 10) ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1398 z późn. zm);
- 11) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.);
- 12) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późniejszymi zmianami);
- 13) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2020r. poz. 2050 z późniejszymi zmianami)
- 14) ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1348 z późn. zm.)
- 15) ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2019r. poz. 2407 z późn. zm).
- 16) ustawa z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (t. j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.)
- 17) ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm),
- 18) ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r. późn. 1297)
- 19) ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2085 z późn. zm)
- 20) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm)
- 21) ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 75)
- 22) ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz.1740 z późn. zm)
- 23) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1359)

3. CHARAKTERYSTYKA GMINY PARCHOWO

3.1. Położenie geograficzne

Gmina Parchowo (kaszb. Gmina Parchòwò) leży w zachodniej części województwa pomorskiego. Administracyjnie należy do powiatu bytowskiego, etnograficznie do Kaszub. Sąsiaduje z gminami powiatu bytowskiego: Gminą Bytów, Czarna Dąbrówka oraz Studzienice, a także z Gminą Lipusz w powiecie kościerskim oraz gminami Sierakowice i Sulęczyno w powiecie kartuskim. Przez obszar gminy przebiegają dwa główne szlaki komunikacyjne: droga krajowa nr 20 ze Stargardu Szczecińskiego do Gdyni, przecinająca południową część gminy i droga wojewódzka nr 228 z Kartuz do Bytowa. Gmina jest położona w odległości ok.: 80 km od Gdańska, 40 km od Kartuz, 30 km od Kościerzyny i ok. 15 km od Bytowa.

Gmina zajmuje obszar 13 121 ha. Krajobraz gminy kształtują obszary leśne, liczne formy polodowcowe, rzeka Słupia i jeziora, z których największymi są: Żukowskie, Glinowskie, Sumin, Księżę i inne. Piękną przyrodę tego regionu można podziwiać korzystając z licznych ścieżek rowerowych, szlaków turystycznych i kajakowych.

W skład gminy wchodzi 11 sołectw: Chośnica, Gołzewo, Grabowo Parchowskie, Jamno, Jeleńcz, Nakła, Nowa Wieś, Parchowo, Soszyca, Sylczno i Żukówko.

Na dzień 31.12.2020r. gminę zamieszkiwało 3.937 osób, w tym przez 1.989 kobiet i 1.948 mężczyzn. Gęstość zaludnienia wynosi ponad 28,9 osoby na 1 km².

Na podstawie ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym, od 2006 roku - jako pierwsza w kraju - gmina jest oficjalnie dwujęzyczna, tzn. istnieje możliwość używania przed organami gminy, obok języka urzędowego, języka kaszubskiego jako języka pomocniczego.

Siedzibą władz samorządowych, a także ośrodkiem oświatowo – kulturalnym jest, położone centralnie w stosunku do obszaru gminy, Parchowo.

3.2. Obszar i charakterystyka elementów dziedzictwa kulturowego

Przepiękny krajobraz Gmina zawdzięcza lądolodowi skandynawskiemu, który cofając się ukształtował m.in. najwyższy na Pomorzu pas moren o wysokości 210 – 230m n.p.m. oraz krystalicznie czyste rynnowe jeziora lobeliowe. Wszystko to otacza dziewicza przyroda, która nie została zdegradowana przez przemysł, natomiast wspomagana przez zrównoważone rolnictwo. Ponad 51% terenu gminy zajmują lasy z takimi gatunkami drzew jak: sosna, świerk, brzoza, buk i dąb z przewagą borów sosnowych. Cała Gmina leży na terenie otuliny Parku Krajobrazowego Doliny Słupi.

Na naszym terenie mamy elektrownię wodną w Strudze, która to jest uważana za najcenniejszy i najstarszy zabytek techniczny tego typu w Europie. Otwiera „Szlak najstarszych elektrowni wodnych” zlokalizowanych na Słupi, spośród wszystkich to Struga jest najstarszą elektrownią na Pomorzu. Budynek powstał w 1896 r., natomiast turbinę Peltona o mocy 250kW zamontowano w 1898r. i od tego czasu działa bezawaryjnie.

W gminnej wsi Parchowo znajduje się kościół neoromański, w którym ma swoją siedzibę Kościół Parafialny pod wezwaniem św. Mikołaja wybudowany w 1854 na wzgórzu górującym nad miejscowością. W środku kościoła zachowało się późnobarokowe wyposażenie z barokową chrzcielnicą. W centrum wsi znajduje się pałac z XIX wieku. Obecnie budynek (od lat pięćdziesiątych) pełni siedzibę Domu Pomocy Społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie.

Na terenie Gminy Parchowo działa Gminne Centrum Kultury i Biblioteka w Parchowie, gdzie wspierane są potrzeby oświatowe, kulturalne i informacyjne ogółu społeczeństwa oraz upowszechniana wiedza i kultura. Placówka ta zajmuje się organizowaniem edukacji kulturalnej dla dzieci, młodzieży i dorosłych przez rozwijanie kół zainteresowań, organizowaniem imprez rozrywkowych i kulturalnych na terenie Gminy Parchowo. Według stanu na dzień 31.12.2019 r., księgozbiór biblioteki gminnej liczy 8.672 pozycje (dane:GUS). Gminne Centrum Kultury dysponuje 10 komputerami z dostępem do Internetu, z tego 8 jest dostępnych dla mieszkańców gminy. W placówce działają 4 grupy artystyczne: 2 grupy teatralne oraz Zespół Pieśni i Tańca „Modraki” z kapelą. Zespół „Modraki” zrzesza 75 osób, w tym 31 dzieci. Według danych opublikowanych w GUS, w gminie zarejestrowane są 4 koła gospodyń wiejskich, zaś przy GCKiB działają dwie sekcje plastyczne, jedna muzyczna i jedna senioralna.

3.3. Turystyka

Gmina Parchowo ma liczne walory turystyczne: lasy, jeziora, zróżnicowany polodowcowy krajobraz oraz zasoby przyrodnicze. Na terenie gminy funkcjonują wypożyczalnie sprzętu pływającego, kwatery agroturystyczne, ośrodki wypoczynkowe i pola namiotowe. Dostępnych jest wiele szlaków turystycznych jak: szlak kajakowy Słupią liczący 133,2 km, ścieżka rowerowa o długości 5 km oraz Pętla Parchowska – 23,4 km, Pętla Nakielska – 19,6 km, Pętla Soszycka - 27,8 km, Pętla Chośnicka – 16,6 km, tras do narciarstwa biegowego mamy – 6 km. Na wyróżnienie zasługuje Rezerwat Przyrody: Jeziora Chośnickie” obejmuje on ponad 213 ha. Na jego terenie znajduje się siedem jezior z bogatą roślinnością, torfowiskami wysokimi, dziką zwierzyną, licznym ptactwem i terenami bagiennymi. W Gołczewie znajduje się Izba Regionalna, Izba mieści zbiory etnograficzne z dziedziny rolnictwa, rzemiosła, i życia codziennego. W Izbie można w tradycyjny sposób przygotować wypieki i potrawy regionalne. Kolejną perłą naszej Gminy jest Pomnikowy

Drzewostan na cmentarzu ewangelickim w Żukówku. Wśród drzew pomnikowych znajdują się lipy drobnolistne, buk zwyczajny i klon zwyczajny.

Do rejestru zabytków województwa pomorskiego z terenu gminy są wpisane 2 zabytki, natomiast w ewidencji figuruje 58 obiektów zabytkowych. Obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków archeologicznych województwa pomorskiego jest 6, natomiast w ewidencji 164. W ewidencji zabytków figurują następujące budynki, stanowiące mienie komunalne Gminy Parchowo:

- świetlica wiejska w Chośnicy,
- izba regionalna w Gołczewie,
- była szkoła w Jamnie,
- budynek mieszkalny przy ul. Kartuskiej 11 w Parchowie,
- świetlica w Sylcznie.

3.4. Demografia

Ogółem Gminę Parchowo zamieszkuje 3.937 osób (dane na 31.12.2020 r.) z czego kobiet 1.989, zaś mężczyzn 1.948.

L.p	Miejscowości	Liczba ludności
1	Nowa Wieś	129
2	Chośnica	230
3	Gołczewo	287
4	Grabowo Parchowskie	37
5	Jamno	348
6	Jeleńcz	134
7	Nakła	722
8	Parchowo	1252
9	Soszyca	135
10	Sylczno	266
11	Żukówko	328

Dane na dzień 31.12.2020 r. Ewidencja Ludności, Urząd Gminy Parchowo

Struktura wiekowa

Przedział wiekowy	Liczba osób (stan na 31.12.2019)	Liczba osób (stan na 31.12.2020)
0-6 lat	403	403
7-18 lat	590	598
19-59 lat	2156	2146
60 +	695	721

Źródło: Ewidencja Ludności, Urząd Gminy Parchowo

Migracja

Rok	2017	2018	2019	2020
Liczba osób	zgłoszenie pobytu: stałego - 71	zgłoszenie pobytu: stałego - 76	zgłoszenie pobytu: stałego - 67	zgłoszenie pobytu: stałego - 98
	czasowego - 26	czasowego - 46	czasowego - 115	czasowego - 70

Przyrost naturalny

Rok	2017	2018	2019	2020
Urodzenia	49	61	51	51
Zgony	35	30	35	33

Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2014 r., ujętych w Strategii Rozwoju Gminy Parchowo na lata 2015-2023, największą grupę ludności stanowiły wówczas osoby w wieku produkcyjnym – 2 269 osób (61,9%). Drugą grupę wiekową stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym – 896 osób (24,5%). Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią najmniej liczną grupę wiekową – 498 osób (13,6% ogółu). Warto zauważyć, że w grupie osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym występuje niewielka przewaga mężczyzn (ok. 52% ogółu), natomiast w grupie osób w wieku poprodukcyjnym występuje zdecydowana przewaga kobiet (ok. 67%), co wynika z dłuższego życia wśród populacji kobiet. Według danych za 2019 r., społeczeństwo gminy Parchowo się starzeje i jest to wyraźny, trwały trend obserwowany na przestrzeni ostatniej dekady. Ludność w wieku przedprodukcyjnym w 2019 r. stanowiła 23,8% ogółu (spadek o 0,8% na przestrzeni 5 lat). Zmalał też odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym o 1,50%, i wynosił w 2019 r. 60,40% ogółu mieszkańców. Wzrosła natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym, czyli powyżej 60 roku życia. W 2019 r. stanowili 15,8% społeczeństwa gminy Parchowo (wzrost o 2,20% w ciągu 5 lat).

3.5. Rolnictwo

Gmina Parchowo jest gminą wiejską, dominującą rolę w gospodarce gminy stanowi rolnictwo. Struktura gruntów na dzień 31.12.2020r. przedstawia się następująco:

Rodzaj terenu	Obszar w 2020 .r	Obszar w 2013 r.
Użytki rolne	5563 ha	5261 ha
Użytki leśne	6754 ha	6753 ha
Grunty pod wodami	426 ha	423 ha
Tereny zurbanizowane	325 ha	313 ha
Nieuzytki	310 ha	315 ha
Tereny różne	2 ha	8 ha
Obszar Gminy Parchowo	13.076 ha	13.073 ha

Dane: Starostwo Powiatowe w Bytowie, Wydział Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami.

Użytki rolne stanowią aż 42,55% ogólnej powierzchni Gminy Parchowo (40,24% w roku 2013) , zaś użytki leśne 51,66% (bez zmian). Gospodarstwa rolne w Gminie Parchowo

mają charakter rodzinny – produkcja w gospodarstwach indywidualnych opiera się głównie na pracy własnej użytkownika i jego najbliższej rodziny.

Grunty stanowiące mienie komunalne Gminy Parchowo – 297,2153 ha

w tym (w ha):

- grunty orne – 93,8934
- łąki – 7,6641
- pastwiska – 4,0528
- grunty pod stawami – 0,7743
- rowy – 10,2970
- drogi – 140,3555
- zurbanizowane tereny niezabudowane – 3,7582
- tereny zabudowane pozostałe – 11,7906
- tereny przemysłowe – 2,1324
- tereny rekreacyjno-wypoczynkowe – 6,7604
- grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – 3,6330
- tereny różne – 3,4536
- grunty pod wodami – 8,6500
- w tym grunty o pow. 0,7832 ha położone na terenie sąsiedniej gminy Sulęczyńno, obręb Kłodno.

Ponadto Gmina Parchowo posiada 2,8733 ha gruntów oddanych w użytkowanie wieczyste osobom fizycznym i prawnym.

3.6. Gospodarka

Działalność gospodarcza na terenie gminy Parchowo to w większości zakłady produkcyjno-usługowe, głównie w zakresie stolarstwa, mechaniki pojazdowej, budownictwa, instalacji wodno-kanalizacyjnych. Liczba przedsiębiorców wpisanych do rejestru CEIDG wynosiła 190 podmiotów wg. stanu na 31.12.2020 r., w znacznej większości były to jednoosobowe działalności gospodarcze. W porównaniu z 2013 r., liczba ta wzrosła o 59 firm.

3.7. Edukacja

W gminie Parchowo funkcjonują dwie instytucje oświaty; Zespół Szkół w Parchowie oraz Szkoła Podstawowa w Nakli. Liczbę i roczniki uczniów uczęszczających do nich w roku szkolnym 2019/2020 przedstawiają poniższe tabele:

Nazwa placówki	Liczba oddziałów	3-latki	4-latki	5-latki	6-latki	Ogółem liczba dzieci
Przedszkole przy ZS w Parchowie	7	29	30	42	35	136
Przedszkole przy SP w Nakli	3	9	14	15	10	48

L.p.	Rok szkolny 2019/2020	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba uczniów w oddziałach							
				I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
1	Szkoła Podstawowa w Parchowie	13	232	33	29	30	16	40	37	28	19
2	Szkoła Podstawowa w Nakli	8	96	13	19	8	8	18	6	11	13
Razem:		21	328	46	48	38	24	58	43	39	32

W 2019 roku edukację w szkołach podstawowych ukończyli uczniowie klas VIII oraz III klas gimnazjalnych, łącznie 99 osób. Po reformie oświaty i likwidacji gimnazjów, sytuacja spowodowana z opuszczeniem szkół przez uczniów VIII klasy oraz III gimnazjum nie wpłynęła na obniżenie wysokości subwencji oświatowej. Poprawie uległy warunki lokalowe, aczkolwiek zwiększyła się liczba miejsc w przedszkolach w związku z obowiązkiem zapewnienia miejsc w przedszkolu wszystkim dzieciom 3-letnim. Subwencja oświatowa jest niewystarczająca do pokrycia wszystkich kosztów funkcjonowania placówek edukacyjnych w gminie, w związku z czym gmina dołożyła z własnego budżetu środki własne.

Subwencja oświatowa dla Gminy Parchowo:

2019 rok - 5.084.888 zł

2020 rok – 5.137.549 zł

Rozliczenie wydatków bieżących w 2019 roku, poniesionych na oświatę:

- wydatki poniesione na oświatę – 7 435. 651,91 zł
- dochody otrzymane na zadania realizowane w oświacie
(subwencje i dotacje) – 5 858 391,32 zł
- wkład własny gminy Parchowo – 1 577 260,59 zł

3.8. Infrastruktura społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Parchowo realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Parchowie. Ośrodek realizuje zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej dotyczące pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych, a także zadania własne gminy z zakresu pomocy społecznej. Ośrodek mieści się w budynku Urzędu Gminy Parchowo przy ul. Krótkiej 2 w Parchowie. Terenem jego działania jest obszar Gminy Parchowo. Kadre ośrodka stanowi 6 osób w tym: kierownik, 2 pracowników socjalnych, 2 inspektorów do spraw świadczeń rodzinnych i wychowawczych, główna księgowa. Na umowę cywilno – prawną zatrudniony jest asystent rodziny.

Do zadań Ośrodka należy przyznawanie i wypłacanie zasiłków pieniężnych, udzielanie pomocy rzeczowej, schronienia, posiłku, ubrania- osobom tego pozbawionym, świadczenie usług opiekuńczych w domu, pokrywanie wydatków na świadczenia zdrowotne, sprawienie pogrzebu, opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i zdrowotne, udzielanie pomocy mającej na celu życiowe usamodzielnienie się i integrację ze środowiskiem.

Klienci pomocy społecznej to przede wszystkim osoby, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, nie mogące poradzić sobie z rozwiązaniem problemów w oparciu o własne zasoby, uprawnienia i możliwości, a także korzystając ze wsparcia rodziny. Klienci pomocy społecznej to rodziny o niskich dochodach, osoby bezrobotne, niepełnosprawne, przewlekle chore, osoby niezaradne życiowo, osoby z problemem uzależnień, opuszczające zakłady karne, bezradne w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, osoby samotne w tym zwłaszcza starsze.

Z pomocy społecznej korzystają osoby i rodziny, które wymagają wsparcia w wypełnianiu swoich ról rodzinnych i społecznych oraz takie, które wymagają integracji i aktywizacji społecznej oraz zawodowej. Osobom starszym, samotnym, pozbawionym wsparcia rodziny ośrodek może przyznać pomoc w formie usług opiekuńczych, a także skompletowaniu dokumentacji do Zakładu Opiekuńczo - Leczniczego lub Domu Pomocy Społecznej.

Pomocą rodzinom i osobom z problemem alkoholowym zajmuje się głównie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działająca przy Urzędzie Gminy w Parchowie. W działającym na terenie Urzędu Gminy w Parchowie Punkcie Konsultacyjnym specjalista do spraw uzależnień udziela pomocy w formie poradnictwa i rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Do głównych zadań ośrodka należą:

- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, poprzez realizację świadczeń pomocy społecznej,
- podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integrację ze środowiskiem poprzez realizację pracy socjalnej i poradnictwa, przyznawanie zasiłków stałych, celowych i okresowych,
- udzielenie pomocy w formie świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych, funduszu alimentacyjnego, świadczenia „Dobry start”,
- prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych,
- praca środowiskowa jako rodzaj pracy socjalnej.

Dużą rolę w pomocy społecznej odgrywa praca asystenta rodziny. Wsparcie asystenta rodziny najczęściej kierowane jest do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Zadaniem asystenta jest wspieranie rodzin niezaradnych życiowo, dotkniętych ubóstwem, bezrobociem, uzależnieniami, którym zagraża umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Główne problemy rodzin z którymi pracował asystent na terenie gminy Parchowo w 2020 r:

- problemy opiekuńczo –wychowawcze z dziećmi,
- brak prawidłowych relacji rodziców z dziećmi i wzorców wychowawczych, słaba umiejętność radzenia sobie z niepoprawnym zachowaniem dziecka,
- samotne wychowywanie dziecka przez jednego z rodziców,
- trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- bezrobocie dorosłych członków rodziny,
- konflikty i brak porozumienia w rodzinach, zaburzona komunikacja wewnątrz rodziny - stosowanie przemocy fizycznej i psychicznej,
- przebywanie dzieci rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w pieczy zastępczej.

W 2020 r. objętych zostało wsparciem asystenta rodziny 9 osób w 2 rodzinach.

4. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW GMINY PARCHOWO - CHARAKTERYSTYKA WYSTĘPUJĄCYCH PROBLEMÓW

4.1. Skala i rodzaj problemów społecznych

Część mieszkańców w konsekwencji licznych zmian zachodzących w sferze polityki gospodarczej i społecznej oraz w wyniku zdarzeń losowych, doświadczają w różnym stopniu problemów życiowych o różnym nasileniu, których rozwiązania poszukuje m.in. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Parchowie.

Wg stanu na koniec roku 2020 Gmina Parchowo liczyła 3.937 mieszkańców.

W 2020 z pomocy społecznej skorzystało 259 mieszkańców w 66 rodzinach. Oznacza to że, 6,58% mieszkańców gminy Parchowo jest objętych pomocą społeczną.

4.1.1. Ubóstwo

Wśród rodzin objętych wsparciem przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Parchowiu ubóstwo jest problemem coraz mniej dolegliwym. Przepisy ustawy o pomocy społecznej definiują przesłankę ubóstwa jako sytuację, gdy dochód rodziny nie przekracza ustawowego kryterium dochodowego. Aktualnie kryteria dochodowe ustalone są na poziomie 528 zł dla osoby samotnie gospodarującej oraz 701 zł na osobę w rodzinie. Kryteria te obowiązują od 1 października 2018 r.

Należy mieć na uwadze, iż dane dotyczące ubóstwa nie odzwierciedlają rzeczywistej sytuacji rodzin. W praktyce często zdarzają się sytuacje gdy rzeczywisty dochód osiągany przez rodziny może znacznie się różnić od dochodu obliczonego zgodnie z art. 8 ustawy o pomocy społecznej.

W 2020 roku podobnie jak w latach poprzednich częstym powodem korzystania ze środków pomocy społecznej w Gminie Parchowiu było ubóstwo, które wystąpiło w 43 rodzinach. Poważnym powodem ubóstwa w Gminie są niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba. Najczęściej dysfunkcje te występując łącznie, powodują utratę zdolności do samodzielnego przewycięzania problemów życiowych, a skromny budżet rodziny często w znacznej mierze przeznaczony jest na koszty leczenia i rehabilitacji ciężko chorych i niepełnosprawnych członków rodziny.

Wśród przyczyn ubóstwa można również wskazać dużą bierność, pasywność, która pozwala na utrzymywanie się wyłącznie ze środków pomocy społecznej, bez refleksji o podjęciu próby trwałej i widocznej poprawy własnego losu. Warto podkreślić, że ze zjawiskiem bezrobocia oraz wspomnianą postawą związane są często patologie społeczne takie jak nadużywanie alkoholu.

4.1.2. Niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba

Następną grupą osób korzystających ze środków pomocy społecznej w Parchowie w 2020 r. stanowiły osoby niepełnosprawne oraz długotrwanie lub ciężko chore: ze świadczeń GOPS skorzystały 24 rodziny w których wystąpiła niepełnosprawność oraz 14 rodzin w których wystąpiła długotrwała lub ciężka choroba.

Osoby niepełnosprawne to osoby posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (lub orzeczenie o niepełnosprawności – w przypadku osób poniżej 16 roku życia) wydane przez Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, a także równoważne orzeczenia wydane przez lekarza orzecznika ZUS lub KRUS.

Osoby niepełnosprawne napotykają liczne przeszkody związane z samodzielnym funkcjonowaniem. Są to problemy spotykane w życiu codziennym, rodzinie, pracy, urzędach, przybierające często postać barier architektonicznych, psychicznych, materialnych, prawnych czy społecznych. Często od stopnia i rodzaju niepełnosprawności zależy czy osoba niepełnosprawna osiągnie odpowiednie wykształcenie, uzyska zatrudnienie, zapewni sobie materialne warunki do życia, dostęp do infrastruktury medycznej i rehabilitacyjnej, do systemu edukacji i kultury.

Poza w/w utrudnieniami osoby z niepełnosprawnościami zmagają się w nadal funkcjonującymi w społeczeństwie barierami świadomościowymi w postaci bierności, niezrozumienia, niechęci i niewiedzy na temat niepełnosprawności. Na podobne problemy napotykają osoby długotrwanie lub ciężko chore, które w okresie choroby mają ograniczone możliwości wypełniania swych ról społecznych, a nawet rodzinnych.

Problem niepełnosprawności oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby staje się kluczowym problemem społecznym nie tylko na poziomie lokalnym tj. gminnym lecz także ogólnokrajowym. Bez wątpienia wpływ na skalę omawianego problemu ma starzenie się społeczeństwa. Charakterystyczną cechą tego problemu, w odróżnieniu od innych jest fakt, iż nie ma działań ograniczających jego występowanie jak ma to miejsce np. w przypadku ubóstwa, bezrobocia, czy alkoholizmu.

Główne działania zogniskowane wobec osób niepełnosprawnych lub dotkniętych chorobą opierają się o pomoc w formie pieniężnej, świadczeń w naturze jak i pomocy środowiskowej.

Do świadczeń pieniężnych realizowanych przez gminę zaliczyć można między innymi:

1) zasiłek stały – z tytułu niepełnosprawności lub niezdolności do pracy z tytułu wieku - max.645 zł

2) zasiłek pielęgnacyjny – przyznawany w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji – obecnie w wys. 215,84 zł

Poza wsparciem finansowym skierowanym bezpośrednio do osób niepełnosprawnych realizowana jest także pomoc finansowa wypłacana w związku ze świadczeniem opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny, do tego rodzaju świadczeń zaliczyć można:

- świadczenie pielęgnacyjne - w wys. 1.971 zł

- specjalny zasiłek opiekuńczy – w wys. 620 zł

- zasiłek dla opiekunów – w wys. 620 zł

4.1.3. Bezrobocie

Bezrobocie to zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej, oznaczające brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia – na przestrzeni ostatnich lat przestaje być kluczowym problemem społecznym. Jeszcze w 2014 r., kiedy budowana była Strategia Rozwoju Gminy Parchowo i Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Parchowo, stopa bezrobocia w naszej gminie wynosiła 21%.

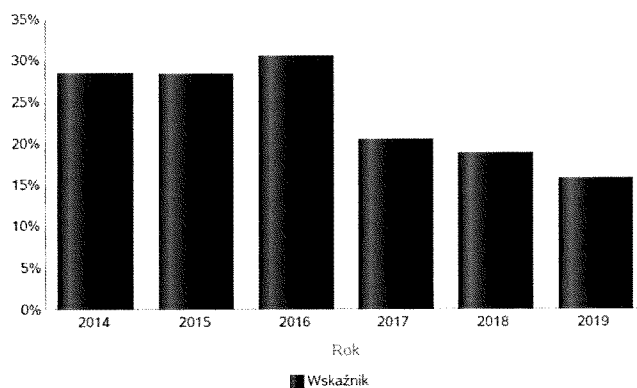
Według stanu na 30 czerwca 2020 roku stopa bezrobocia w gminie wyniosła 1,94 %. Stopa bezrobocia dla powiatu wynosi 3,46 %, dla województwa wynosi 1,78 %. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Parchowo wynosiła 97 osób, z czego 65 to kobiety i 32 mężczyźni. Długotrwale bezrobotnych z gminy Parchowo było 45 osób. Istotnym problemem jest niska aktywność zawodowa osób młodych: w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Bytowie zarejestrowanych na koniec czerwca 2020 r. było 56 osób poniżej 30 roku życia, pozostających bez pracy. To prawie 1/3 wszystkich bezrobotnych z naszej gminy.

Problem bezrobocia był kluczowym powodem zgłaszania się po pomoc finansową przez mieszkańców Gminy Parchowo jeszcze w 2016 roku i wcześniej, natomiast w ostatnich kilku latach mamy do czynienia ze znacznym spadkiem bezrobocia w powiecie bytowskim, co przekłada się na większą dostępność wolnych miejsc pracy i spadek bezrobocia wśród mieszkańców Gminy Parchowo. Na tę dynamikę ma też wpływ z pewnością dostępność rządowych programów wsparcia rodziny, które są alternatywnym źródłem utrzymania wielu rodzin, zwłaszcza w sytuacji innych barier w zdobyciu pracy (opieką nad osobami zależnymi, brakiem transportu publicznego, niskimi wynagrodzeniami za pracę przy wysokich kosztach zapewnienia opieki nad dziećmi, brakiem kwalifikacji poszukiwanych na rynku pracy).

Ta prawidłowość wpłynęła również na odsetek osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w Gminie Parchowo. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej spada od 2017 roku, co obrazuje poniższa tabela:

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik obliczany jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem.

Rok	Wskaźnik
2014	28%
2015	28%
2016	30%
2017	20%
2018	19%
2019	16%

4.1.4. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego.

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej przez gminę wynika z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dnia 9 czerwca 2011 roku. W Gminie Parchowo obowiązek ten jest realizowany w oparciu o Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015- 2020. Bezradność wiąże się z brakiem umiejętności zaspokajania niezbędnych potrzeb swoich i swoich najbliższych. W przypadku spraw opiekuńczo-wychowawczych pojęcie to związane jest z procesem wychowywania dziecka i obejmuje kwestie dotyczące zapewnienia dziecku niezbędnych warunków bytowych a w szczególności procesów wychowawczych. Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki, gdyż z racji wieku nie jest ono w stanie samodzielnie sobie jej zapewnić oraz jego wychowanie w celu przygotowania dziecka do życia w społeczeństwie. Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania, przepisy ustawy o pomocy społecznej wskazują zwłaszcza na rodziny niepełne i wielodzietne. Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki, gdyż z racji wieku nie jest ono w stanie samodzielnie sobie jej zapewnić oraz jego wychowanie w celu przygotowania dziecka do życia w społeczeństwie.

Praca z rodzinami jest procesem złożonym i długotrwałym. Efekty pracy z rodzinami w przeważającym stopniu zależą od aktywności rodzin, otwarcia na otrzymywane wsparcie, chęci wprowadzenia w swoim życiu zmian.

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych jak również w prowadzeniu gospodarstwa domowego Gmina Parchowo realizuje podejmując działania polegające na zapobieganiu powstania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących, w szczególności poprzez:

- 1) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny, nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym lekarzy i pielęgniarek świadczących usługi medyczne mieszkańcom, psychologów, pedagogów Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej i innych specjalności,
- 2) zapewnienie poradnictwa specjalistycznego w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Bytowie oraz Poradni Zdrowia Psychicznego

3) zatrudnienie asystenta rodziny w celu aktywnego wspierania rodziny wychowującej dzieci poprzez :

- a) zapobieganie sytuacjom oddzielania dzieci od rodziny,
- b) pomoc w odzyskaniu dzieci przez rodzinę,
- c) pomoc w przywracaniu funkcji opiekuńczo -wychowawczych ról w rodzinie,
- d) współpraca z instytucjami sprawującymi pieczę nad rodziną.

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych jak również trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego Gmina Parchowo realizuje także poprzez zatrudnienie asystenta rodziny w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Parchowie. Praca asystenta rodziny prowadzona jest w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Celem asystenta rodziny jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej prawidłowe pełnienie funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zapobieganie sytuacjom oddzielania dzieci od rodziny, niesieniu pomocy w odzyskaniu dzieci przez rodzinę, przywracaniu funkcji opiekuńczo -wychowawczych ról w rodzinie, oraz prowadzeniem współpracy z instytucjami sprawującymi pieczę nad rodziną.

Zadaniem asystentów jest wspieranie rodzin niezaradnych życiowo, dotkniętych ubóstwem, bezrobociem, uzależnieniami, którym grozi odebranie dzieci i umieszczenie ich w pieczy zastępczej.

Powierzając asystentowi rodziny pracę z daną rodziną, uwzględnia się przede wszystkim zakres pomocy, jaka powinna być udzielona rodzinie. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, motywując rodzinę do aktywnego współdziałania w realizacji planu pracy z rodziną.

Bezradność występować może także w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób. Problem ten w przeciwieństwie do problemów opiekuńczo-wychowawczych może dotyczyć zarówno rodzin jak i osób samotnych.

4.1.5. Przemoc w rodzinie

Kolejną grupę osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Parchowie stanowią osoby dotknięte przemocą w rodzinie.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, pod pojęciem przemocy należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny i innych osób wspólnie zamieszkujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Zgodnie z art. 9a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. Zespół Interdyscyplinarny d/s Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest powołany przez Wójta Gminy Parchowo i działa na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Głównym celem ZI jest podnoszenie efektywności działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych poprzez:

- zwiększenie społecznego zaangażowania w przeciwdziałanie zjawiskom negatywnym,

- wspólną diagnozę i wspólne podejmowanie decyzji,
- zintegrowane wykorzystanie środków i możliwości, jakimi dysponują instytucje,
- poszerzenie kompetencji i doświadczeń profesjonalistów.

Zespół Interdyscyplinarny realizuje swoje zadania poprzez:

- diagnozowanie problemów przemocy w rodzinie na terenie gminy Parchowo,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- tworzenie grup roboczych w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych sprawach.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”. Może być wszczęta bez zgody osób zaangażowanych w sytuację przemocy, w tym bez zgody osoby pokrzywdzonej. Jej celem jest zatrzymanie przemocy w rodzinie i uruchomienie zmiany zachowań pod kątem zapewnienia bezpieczeństwa i przywrócenia godności osobom słabszym, narażonym na skrzywdzenie. Zespół Interdyscyplinarny na rzecz pomocy konkretnej rodzinie ma możliwość tworzenia grup roboczych. W takiej sytuacji Niebieska Karta przekazywana jest grupie roboczej, która składa się z przedstawicieli służb i specjalistów współpracujących z rodziną, to jest przedstawiciela pomocy społecznej, policji, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, służby zdrowia, edukacji, sądu i organizacji pozarządowych.

W roku 2019 w Gminie Parchowo prowadzono 11 procedur „Niebieskiej Karty” w rodzinach zagrożonych wystąpieniem przemocy w rodzinie, z tego 3 Niebieskie Karty zostały założone przez pracowników socjalnych, a 8 – przez policjantów. W 2020 r. wpłynęło 7 Niebieskich Kart założonych przez policję, oświata zgłosiła do Zespołu Interdyscyplinarnego 1 Niebieską Kartę.

Do zgłaszania przemocy domowej w ramach tej procedury uprawnione są ponadto służby medyczne i Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jednak nie było Niebieskich Kart założonych przez te podmioty.

4.1.6. Alkoholizm

Główne działania Gminy Parchowo związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu realizowane są przez Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, do której obowiązków ustawowych należy:

- inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych (wymienionych powyżej) - (art. 41 ust. 3 ww. ustawy);
- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego (art. 41 ust. 3 ww. ustawy);

- opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych - zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy (limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe);
- kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia wystawionego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta) - (art. 18 ust. 8 ww. ustawy).

Rekomenduje się, aby w skład komisji wchodziły osoby o różnych uzupełniających się kompetencjach oraz przedstawiciele służb z terenu gminy, którzy mogą bezpośrednio włączać się w realizację gminnego programu (m.in. dzielnicowy, pracownicy socjalni, przedstawiciele stowarzyszeń abstynenckich, szkół, służby zdrowia, a także personel poradni odwykowych). Dobrym rozwiązaniem jest podział komisji na zespoły problemowe, np. zespół ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie czy zespół ds. motywowania do leczenia. Pozwoli to na uczestnictwo poszczególnych członków komisji w działaniach zgodnych z ich kompetencjami w danej dziedzinie, a tym samym na większą profesjonalizację pracy i zasięg działania.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok został przyjęty uchwałą XIX.167.2020 z dnia 17.12.2020 r. Rady Gminy Parchowo. Finansową podstawę realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii stanowią dochody Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Środki na realizację w 2021 r. zadań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi zostały zaplanowane w wys. 41.000 zł.

Wśród zadań wpisanych do Programu znajduje się:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu
2. Udzielanie rodzinom, w którym występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

W 2018, 2019 i 2020 r. z pomocy OPS w Parchowie korzystało 7 rodzin, w których wystąpił problem nadużywania alkoholu lub stwierdzenia u członka rodziny zespołu zależności alkoholowej. Rodziny uwikłane w chorobę alkoholową znajdują się w trudnej sytuacji, ponieważ dysfunkcja ta generuje szereg kolejnych, wynikających z niej problemów jak: ubóstwo, bezradność w sprawach wychowawczych i zaniedbywanie potrzeb dzieci, przemoc w rodzinie, trudności w znalezieniu i utrzymaniu zatrudnienia, rozpad rodziny i więzi społecznych, demoralizacja małoletnich dzieci, konflikty z prawem. Do pomocy społecznej zgłaszają się rodziny, które przez lata doświadczają zgubnych konsekwencji choroby alkoholowej i potrzebują interdyscyplinarnego, specjalistycznego wsparcia. Przy Gminnej

Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Parchowie działa punkt konsultacyjny, w którym pomoc mogą otrzymać osoby nadużywające alkoholu w postaci poradnictwa, motywowania do podjęcia leczenia odwykowego, wsparcia w trzeźwieniu i podtrzymaniu skutków terapii odwykowej. Osoby otoczenia osób uzależnionych mogą również skorzystać tam z konsultacji w zakresie radzenia sobie z konsekwencjami życia w relacji z pijącym członkiem rodziny.

5. DIAGNOZA – OCENA I OCZEKIWANIA MIESZKAŃCÓW – BADANIA ANKIETOWE

Cel badania: poznanie opinii mieszkańców Gminy Parchowo na temat głównych problemów społecznych występujących na terenie Gminy Parchowo.

Data badania: październik 2020 r.

Miejsce przeprowadzenia badania: Gmina Parchowo

Liczba osób ankietowanych: 49 osób, mieszkańców Gminy Parchowo,

Narzędzie badawcze: kwestionariusz ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”, składający się z 22 pytań oraz metryczki, kwestionariusz ankiety „Przemoc w rodzinie” składający się z 13 pytań oraz metryczki, kwestionariusz „Równość szans kobiet i mężczyzn” składający się z 4 pytań i metryczki.

Analiza ankiet dotyczących Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Parchowo na lata 2021-2025

Analiza przeprowadzonych ankiet pokazuje, że największe problemy w opinii mieszkańców Gminy Parchowo to:

1. alkoholizm,
2. bezradność opiekuńczo – wychowawcza,
3. przemoc,
4. zanik więzi społecznych,
5. bezrobocie.

Na kolejnych miejscach znalazło się w opinii ankietowanych ubóstwo, niepełnosprawność i długotrwała choroba.

W zakresie diagnozowania problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Parchowo, osobom ankietowanym zadano pytanie jaka jest ich najczęstsza przyczyna stosowania przemocy domowej. Najwięcej z osób ankietowanych stwierdziło, że są to uzależnienia, ale także stres i frustracja, wzorce wyniesione z domu rodzinnego. Spośród czynników, jakie mogą mieć wpływ na postępowanie osób stosujących przemoc domową, wymieniano najczęściej cechy charakteru sprawcy przemocy i poczucie bezkarności, a także brak umiejętności wychowawczych skutkujących stosowaniem przemocy wobec dzieci. Na pytanie jak powinna się zachowywać osoba doświadczająca przemocy, najczęstsza odpowiedź dotyczyła prób wyjaśniania nieporozumień i konieczności obrony.

Według respondentów, najczęściej ofiara przemocy jest kobieta i dzieci, zaś osobą stosującą przemoc jest mężczyzna (mąż). Osoby ankietowane oceniały najczęściej, że według ich wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest niewystarczająca lub nie mają wiedzy na jej temat. Podobnie rzecz się ma z podejmowanymi w gminie działaniami wobec

sprawców przemocy w rodzinie – są one zdaniem badanych niewystarczające. Ankietowani oceniali, że problem przemocy w rodzinie jest istotny, ale prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z tym problemem są niewystarczające lub nieznanne.

Na pytanie realizację działań w gminie w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, większość ankietowanych osób odpowiedziało, że ocenia jako niedostateczne lub nie ma wiedzy w tym zakresie.

Diagnostując niepełnosprawność jako problem społeczny, respondenci udzielili odpowiedzi na pytania: „Jakie problemy najczęściej dotyczą osoby niepełnosprawne w gminie?” oraz „Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?”

W opinii osób ankietowanych osoby niepełnosprawne najczęściej doświadczają problemów tj.: brak akceptacji w środowisku, bariery architektoniczne, utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych, problemy finansowe. Zdaniem respondentów, w działaniach realizowanych na terenie gminy raczej uwzględnia się potrzeby osób z niepełnosprawnościami i seniorów.

W opinii ankietowanych osoby starsze zamieszkujące Gminę Parchowo doświadczają najczęściej samotności, w dalszej kolejności problemem jest ograniczony dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej, problemy finansowe i brak oferty kulturalnej i innej, dostosowane do oczekiwań osób starszych.

Działania które umożliwiły by osobom starszym pełniejszy udział w życiu społecznym to w opinii badanych: zapewnienie usług opiekuńczych, zwiększenie dostępu do opieki medycznej, a także aktywizacja GCKiB w celu zaproponowania seniorom oferty kulturalnej, edukacyjnej, rekreacyjnej, a ze strony gminy – stworzenie dogodnych warunków dla podmiotów, które podjęłyby się wypełnić lukę w ofercie GCKiB (organizacje pozarządowe, podmioty gospodarcze). Istotne jest również uwrażliwianie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych oraz organizowanie imprez dla seniorów. Większość ankietowanych ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji jako niedostateczną.

W zakresie bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Parchowo osobom ankietowanym zadano pytanie: „Czy czują się bezpieczni w miejscu zamieszkania?”. Większość ankietowanych stwierdziła, że czują się bezpieczni lub raczej czują się bezpieczni. 27% badanych osób nie czuje się bezpiecznie w miejscu zamieszkania (16% - nie, 11% - raczej nie).

W zakresie równości szans kobiet i mężczyzn, większość osób ankietowanych uważa, że zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć są kobiety, choć spora liczba respondentów nie dostrzega takiego problemu. Zdaniem badanych, dyskryminacja ta dotyczy takich obszarów jak rynek pracy, awans zawodowy, płace, życie rodzinne, działalność społeczna i udział we władzach samorządowych. Wskazano też problem dyskryminacji mężczyzn w dostępie do opieki nad dziećmi. Wśród działań, jakie powinno się podejmować w gminie na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć zaproponowano: dokonanie rzetelnej analizy i identyfikacji problemu, podjęcie działań edukacyjnych, zapewnienie dostępności do opieki instytucjonalnej dla dzieci i osób starszych, oddanie decyzyjności.

6. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT stanowi kompleksowe narzędzie pomocnicze pozwalające pogłębić ocenę otoczenia planowanego przedsięwzięcia, a także wewnętrznych aspektów warunkujących jego powodzenie. Zastosowanie metody analizy SWOT pozwala na w miarę przejrzyste wyodrębnienie kluczowych czynników mających wpływ na rozwój sfery społecznej. W metodzie tej wykazuje się czynniki wewnętrzne, tj. silne i słabe strony naszej gminy jako

badanego podmiotu oraz czynniki zewnętrzne, tj. szanse i zagrożenia tkwiące w otoczeniu gminy. W zasadzie nie można bezpośrednio planować z poziomu władz lokalnych wszystkich kierunków działań w polityce społecznej z uwagi na silny związek tej sfery z polityką centralną państwa, ale uwzględniać należy czynniki stymulujące do rozwiązywania problemów społecznych na jego terenie. Dlatego jako mocną stronę uwzględniono zainteresowanie naszych władz promowaniem polityki społecznej w skali gminy. Z oczywistych względów analizę ograniczono do wyodrębnienia czynników bezpośrednio związanych ze sferą społeczną.

Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz planowanych działań.

Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- mocne strony – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- słabe strony - wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- szanse – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- zagrożenia – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - dobrze usytuowana siedziba OPS (miejscowość gminna, siedziba urzędu gminy) - dobrze rozeznane i zdiagnozowane problemy społeczne na poziomie gminy (specyfika małej społeczności lokalnej) - dobry kontakt pracowników socjalnych z podopiecznymi GOPS w ramach prowadzonej pracy socjalnej i przez to dobrze zarysowana skala potrzeb podopiecznych ośrodka; - wsparcie Asystenta Rodziny - wysokie kwalifikacje i doświadczenie zawodowe pracowników ośrodka, - więzi rodzinne i środowiskowe oraz duża kontrola społeczna wewnątrz małej lokalnej społeczności sprzyjające podejmowaniu działań zgodnym z miejscowymi normami społecznymi - wydawanie bezpłatnego kwartalnika „Czas Parchowa” jako forma komunikacji organów samorządu ze społeczeństwem 	<ul style="list-style-type: none"> - dziedziczenie ubóstwa i niezaradności życiowej, - uzależnienie rodzin od pomocy społecznej, - brak wolontariuszy przygotowanych do pracy z podopiecznymi w szczególności z seniorami oraz niechęć osób starszych do korzystania z ich pomocy, - mała aktywność społeczna oraz wyuczona bezradność osób bezrobotnych - mała mobilność osób bezrobotnych, - słaba pozycja materialna seniorów, - brak dostępności dla osób niepełnosprawnych na wózkach inwalidzkich środków komunikacji, - ograniczony dostęp do specjalistycznych usług medycznych dzieci i młodzieży (w szczególności psychiatry, psychoterapeuty) - niedostateczna liczba pracowników socjalnych w GOPS w Parchowie - problemy lokalowe w GOPS w Parchowie wynikające z braku dostatecznej liczby pomieszczeń biurowych w Urzędzie gminy w Parchowie - brak prężnie działających w obszarze pomocy społecznej organizacji pozarządowych - brak dostosowanej do potrzeb mieszkańców oferty kulturalnej, brak animatorów kultury i sportu w wiejskich świetlicach

	<ul style="list-style-type: none"> - duża kontrola społeczna ograniczająca sięganie po pomoc (w związku z chorobą psychiczną, choroba alkoholową, przemocą w rodzinie itp.) ze względu na wstyd - brak wolnych i gotowych do zasiedlenia lokali komunalnych i socjalnych w zasobach gminy - słaba komunikacja społeczna między instytucjami samorządowymi a społecznością
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - możliwość pozyskiwania funduszy ze środków Unii Europejskiej na rozwój gminy - możliwość dokształcania systematycznego dla pracowników socjalnych - możliwość realizacji programów unijnych w zakresie aktywnej integracji na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, - możliwość organizowania w gminie prac społecznie użytecznych - bliskość miasta powiatowego (Bytów 15 km i Kościerzyna 30 km), z czym wiąże się dostęp do instytucji kultury, edukacji, sportu rekreacji, szpitala powiatowego i specjalistycznego, itp., a także większej liczby zakładów pracy, - zwiększenie partycypacji państwa w kosztach funkcjonowania systemu wsparcia osób wymagających pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> - słabo rozwinięta sieć poradnictwa specjalistycznego, - starzenie się społeczeństwa; - wzrost zapotrzebowania na skierowania do DPS, - roszczeniowa postawa osób objętych pomocą społeczną, - niechęć ludzi do zmiany sytuacji własnym staraniem; - brak dostatecznie rozwiniętej infrastruktury pomocy społecznej, - brak w środowisku lokalnym wykwalifikowanych osób mogących świadczyć usługi opiekuńcze i usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej - utrzymujące się od wielu lat zjawisko nielegalnego zatrudnienia związane z wysokimi kosztami pracy - pogłębiające się zjawisko wykluczenia społecznego – rozwarstwienie społeczne, niska aktywność obywatelska, niski poziom integracji osób osiedlających się - niestabilność przepisów prawa

7. MISJA I CELE STRATEGI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE PARCHOWO

7.1. Misja polityki społecznej w Gminie Parchowo

Misja wskazuje naczelny cel polityki społecznej w Gminie Parchowo, wokół którego powinny koncentrować się działania lokalnych instytucji publicznych, środowisk i organizacji społecznych. Misja powinna oddawać aspiracje mieszkańców i stanowić czynnik integracji lokalnej społeczności wokół zasadniczych spraw służących długofalowemu rozwojowi społecznemu gminy. Misja to przesłanie będące podstawą podtrzymywania istniejących i tworzenia nowych, silnych więzi społecznych pomiędzy mieszkańcami gminy oraz ich różnymi reprezentantami. Priorytetem działań i misją polityki społecznej gminy Parchowo jest dążenie do zapewnienia mieszkańcom jak najwyższego poziomu życia i stworzenie im warunków do wszechstronnego rozwoju. Nie można jednak zapomnieć o tych, którzy z różnych przyczyn nie biorą udziału w postępujących procesach rozwoju i awansu.

7.2. Cele strategii polityki społecznej w Gminie Parchowo

9.2.1. Cel I : Wsparcie osób i rodzin znajdujących się w stanie ubóstwa oraz realizacja przedsięwzięć zmierzających do redukcji tego zjawiska.

L.P.	Działania	Harmonogram	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Sposób finansowania
1.	Działania polegające na udzielaniu doraźnej i stałej pomocy w formie świadczeń pieniężnych: zasiłki z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i wychowawczych, stypendiów i dodatków mieszkaniowych	2021-2025	OPS, instytucje edukacyjne, UG Parchowo	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne gminy, budżet państwa
2.	Działania polegające na udzielaniu świadczeń niepieniężnych: pomoc rzeczowa, świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, refundowanie posiłków dla dzieci i młodzież w przedszkolach i szkołach	2021-2025	OPS	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne gminy, budżet państwa
3.	Wsparcie osób bezrobotnych znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej poprzez angażowanie ich do prac społecznie użytecznych i organizowanie prac interwencyjnych	2021-2025	Urząd Gminy OPS PUP	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne gminy, budżet państwa
4.	Zbudowanie oparcia systemu społecznego dla osób i rodzin ubogich poprzez tworzenie oparcia socjalnego, w tym dostępu do mieszkań socjalnych i komunalnych, wsparcia prawnego i psychologicznego (grupy samopomocowe)	2021-2025	UG Parchowo, GOPS, organizacje pozarządowe	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne gminy, budżet państwa,
5.	Pozyskiwanie środków z funduszy Unii Europejskiej pozwalających na realizację projektów aktywizujących osoby zagrożone problemem ubóstwa	2021-2025	GOPS	Liczba osób objętych wsparciem	Działania niefinansowe

6.	Pomoc psychologiczna w celu eliminacji negatywnych skutków ubóstwa	2021-2025	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, GOPS	Liczba osób objętych wsparciem	Budżet państwa, środki samorządowe
7.	Przyjęcie i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 oraz na kolejne lata	2021-2025	GOPS	Liczba programów	Środki własne gminy, budżet państwa, EFS

7.2.2. Cel 2: Działania zmierzające do integracji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych

L.P.	Działania	Harmonogram	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródło finansowania
1.	Diagnozowanie potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych	2021-2025	GOPS, organizacje pozarządowe	Liczba przeprowadzonych badań i lokalnych diagnoz	Środki własne, działania niefinansowe
2.	Wsparcie dla inicjatyw kulturalnych i integracyjnych dla osób starszych niepełnosprawnych	2021-2025	GOPS, GCKiB, organizacje pozarządowe rady sołeckie	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne, budżet państwa, środki unijne
3.	Podniesienie dostępności usług opiekuńczych dla osób starszych, których głównym problemem jest samotność i brak opieki ze strony rodziny	2021-2025	GOPS	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne gminy, budżet państwa, środki unijne
4.	Usuwanie barier psychologicznych i społecznych poprzez zapewnienie dostępu do rehabilitacji, pomocy w zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny, przestrzeganiu praw osób niepełnosprawnych, zapobieganiu osamotnieniu i izolacji	2021-2025	GOPS	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne, budżet państwa i środki unijne
5.	Likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w miejscach użyteczności publicznej w celu zapewnienia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami	2021-2025	Urząd Gminy, GOPS, szkoły, instytucje samorządowe	Liczba obiektów, w których zlikwidowano bariery oraz liczba wprowadzonych udogodnień w tym zakresie	Środki własne gminy, budżet państwa, środki PFRON, środki unijne
6.	Aktywizacja osób	2021-2025	GOPS, GCKiB,	Liczba osób objętych	Środki własne,

	starszych i niepełnosprawnych		organizacje pozarządowe	wsparcie	budżet państwa i środki unijne
7.	Wsparcie opiekunów osób starszych i niepełnosprawnych w sprawowanej przez nich opiece	2021-2021	GOPS	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne, budżet państwa i środki unijne

7.2.3. Cel 3: Wsparcie rodzin dotkniętych problemem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

L.P.	Działanie	Harmonogram	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła finansowania
1.	Systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny, nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym lekarzy i pielęgniarek świadczących usługi medyczne mieszkańcom, a także przez specjalistów Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie	2021-2015	GOPS, placówki edukacyjne, podmioty medyczne, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba osób i rodzin objętych wsparciem	Środki własne samorządu, budżet państwa, środki unijne
2.	Zwiększenie roli asystenta rodziny w celu aktywnego wspierania rodziny wychowującej dzieci poprzez : a) zapobieganie sytuacjom oddzielania dzieci od rodziny, b) pomoc w odzyskaniu dzieci przez rodzinę, c) pomoc w przywracaniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych ról w rodzinie, d) współpraca z	2021-2015	GOPS	Liczba rodzin objętych pomocą	Środki własne gminy

	instytucjami sprawującymi pieczę nad rodziną.				
3.	Systematyczne współdziałanie Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół, a w szczególności przeciwdziałanie pojawiającym się patologiom oraz dofinansowywanie działań naprawczych prowadzonych przez szkoły, w tym dożywiania uczniów	2021-2025	Placówki oświatowe, GOPS	Liczba dzieci objętych wsparciem	Środki własne gminy, budżet państwa, działania niefinansowe
4.	Organizowanie i rozwój grup wsparcia i grup samopomocowych oraz stworzenie dzieciom i młodzieży alternatywnych metod spędzania wolnego czasu	2021-2025	Organizacje pozarządowe, instytucje oświatowe, GCKiB	Liczba dzieci objętych wsparciem	Środki własne gminy, budżet państwa, środki unijne

7.2.4. Działania gminy zmierzające do przeciwdziałania przemocy w rodzinie

L.P.	Działanie	Harmonogram	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła finansowania
1.	Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie poprzez skuteczne i kompleksowe działanie wszystkich służb, organizacji i instytucji zajmujących się tym problemem (policja, prokuratura, ośrodek pomocy społecznej, szkoły, GKRPA i inne),	2021-2025	GOPS, Policja, instytucje oświatowe, placówki medyczne, GKRPA, organizacje pozarządowe, PPP, PCPR, sądy, prokuratura	Liczba osób objętych wsparciem	Działania niefinansowe, budżet państwa, środki własne gminy
2.	Udzielanie pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej (pomoc materialna, prawna, zapewnienie schronienia, opieki lekarskiej, wsparcia psychologicznego)	2021-2025	GOPS, PCPR, placówki ochrony zdrowia, prokuratura, policja	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne gminy, budżet państwa, środki unijne, działania niefinansowe

	poradnictwa specjalistycznego w ramach interwencji kryzysowej)				
3.	Podjęcie działań wobec osoby stosującej przemoc: - skierowanie na leczenie odwykowe (w przypadku, gdy jednocześnie występuje taki problem), - pomoc psychologiczna, - praca socjalna (kontrakt socjalny) - skierowanie do programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie	2021-2025	GOPS, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny, PCPR,	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne gminy, budżet państwa, środki unijne, działania niefinansowe
4.	Prowadzenie działań profilaktycznych szczególnie wśród dzieci i młodzieży poprzez: zajęcia edukacyjne, organizowanie konferencji, spektakli profilaktycznych i innych spotkań poświęconych problematyce przemocy w rodzinie.	2021-2025	Placówki oświatowe, GKRPA, BCKiB, GOPS, organizacje pozarządowe	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne gminy, budżet państwa, środki unijne, działania niefinansowe
5.	Podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb i instytucji do udzielania pomocy ofiarom przemocy oraz podejmujących interwencje wobec sprawców poprzez organizowanie szkoleń dla: - policjantów, - lekarzy, - nauczycieli, pedagogów szkolnych, - pracowników socjalnych, - pracowników punktu konsultacyjnego, - członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów	2021-2025	GKRPA, ZI, GOPS, policja, placówki oświatowe,	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne gminy, budżet państwa, środki unijne,

	Alkoholowych,				
6.	Szeroko rozumiana działalność informacyjno-edukacyjna o problemie przemocy w rodzinie poprzez media, szkoły, organizowanie konferencji, porad, kampanii, itp.	2021-2025	Urząd Gminy, GOPS, GKRPA, placówki edukacyjne, GCKiB, organizacje pozarządowe	Liczba przeprowadzonych akcji	Środki własne samorządu, budżet państwa, środki unijne

7.2.5. Działania gminy zmierzające do rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami

L.P.	Działania	Harmonogram	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródło finansowania
1.	Diagnoza potrzeb i problemów związanych z uzależnieniami	2021-2025	GKRPA	Liczba przeprowadzonych diagnoz	Środki GKRPA
2.	Propagowanie rzetelnej wiedzy na temat mechanizmów i skutków uzależnień oraz metod leczenia	2021-2025	GKRPA	Liczba artykułów prasowych, konferencji, liczba publikacji na stronach internetowych	Środki GKRPA
3.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	2021-2025	GKRPA, GOPS	Liczba osób, którym udzielono wsparcia	Środki własne gminy, w tym budżet GKRPA
4.	Egzekwowanie i kontrola zakazu sprzedaży alkoholu małoletnim, nietrzeźwym oraz w miejscach do tego nie przeznaczonych na terenie gminy	2021-2025	GKRPA, Policja	Liczba kontroli	Środki własne gminy
5.	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu	2021-2025	GKRPA	Liczba punktów konsultacyjnych, liczba podmiotów wspieranych	Środki własne gminy
6.	Realizowanie rekomendowanych przez PARPA programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom	2021-2025	GKRPA, organizacje pozarządowe, instytucje oświatowe	Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych	Środki własne gminy, budżet państwa

ZAKOŃCZENIE

Strategia jest to dokumentem o charakterze otwartym, dlatego powinna być modyfikowana i dostosowywana w miarę realizacji kolejnych zamierzeń, bądź zmieniającej się sytuacji. Poprzez propozycje rozwiązań różnych problemów społecznych zawartych w dokumencie, strategia powinna dotrzeć do najbardziej potrzebujących mieszkańców gminy. Zapisy zawarte w niniejszej strategii realizowane będą odpowiednio do posiadanych środków własnych oraz pozyskanych środków zewnętrznych. Inne dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi oraz kierunkami działań, niezależnie czy są to dokumenty jednoroczne czy wieloletnie.